

İsmail CİĞERCİ¹ Meltem TURAN² ¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, icigerci@aku.edu.tr² m.turan9491@gmail.com

Dışsallık Ekseninde Cittaslow Hareketi: Seferihisar İncelemesi*

Özet

Hızla gelişen ve değişen dünyada iklim krizleri, kuraklık, ozon tabakasının incilmesi, kimyasal atıklar ve doğal kaynakların yok olması gibi pek çok çevre sorunu küresel bir problem haline gelmiştir. Bu sorunların yanında artan nüfus ve küreselleşme ile insanlar, toplumlar ve şehirler birbirine benzemeye başlamıştır. Her geçen gün büyüyen şehirler, yerel kimliğinden, mimarisinden, doğal güzelliklerinden uzaklaşmakta ve tekdüze mekânlara dönüşmektedir. Küreselleşmenin getirdiği standartlaşma ve hızlı tüketim kültürü yerel değerlerin, kültürel özelliklerin yok olmasına zemin hazırlamıştır. Bu noktada 1999 yılında kurulmuş olan Cittaslow hareketi, yerel kimliğin korunduğu, sürdürülebilir yerel üretim ve tüketimin desteklediği yaşam modeli oluşturmayı hedefleyen belediyeler birliğidir. İtalya'nın Greve in Chianti kasabasından başlayarak kısa süre içerisinde farklı ülkelerden katılımcı bulan Cittaslow hareketine üye olan kentlerin sayısı giderek artmaktadır. Cittaslow hareketi henüz çok yeni ve gelişmekte olan bir harektettir. Bu çalışmada Dünya ve Türkiye'deki bazı Cittaslow kentleri ve gerçekleştirdikleri faaliyetleri incelenmiştir. Cittaslow hareketinin sorunlarına ve Türkiye'deki ilk Cittaslow olan Seferihisar' da ortaya konulan faaliyetlerin, dışsallık incelemesi değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda Seferihisar' da yürütülen faaliyetlerin kentsel yaşam üzerinde olumlu etkileri bulunduğu sonucu oluşmuştur. Genel olarak yürütülen projelerin pozitif dışsallık sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dışsallık, Cittaslow, Yerel Kalkınma, Küreselleşme.

JEL Sınıflama Kodları: H23, H72, R11.

Externality Examination of the Cittaslow Movement: The Case of Seferihisar

Abstract

In the rapidly developing and changing world, many environmental problems such as climate crises, drought, depletion of the ozone layer, chemical wastes and the destruction of natural resources have become a global problem. In addition to these problems, with the increasing population and globalization, people, societies and cities have begun to resemble each other. Cities growing day by day are moving away from their local identity, architecture and natural beauties and turning into monotonous spaces. The standardization and fast consumption culture brought about by globalization paved the way for the disappearance of local values and cultural characteristics. At this point, the Cittaslow movement, which was founded in 1999, is a union of municipalities that aims to create a life model in which local identity is protected and sustainable local production and consumption are supported. Starting from the town of Greve in Chianti in Italy, the number of cities that are members of the Cittaslow movement, which found participants from different countries in a short time, is increasing. The Cittaslow movement is still a very new and developing movement. In this study, some Cittaslow cities in the world and in Turkey and their activities were examined. The problems of the Cittaslow movement and the externality analysis of the activities put forward in Seferihisar, the first Cittaslow in Turkey, were evaluated. As a result of the study, it was concluded that the activities carried out in Seferihisar had positive effects on urban life. In general, it has been seen that the projects carried out provide positive externality.

Keywords: Externality, Cittaslow, Local Development, Globalization.

JEL Codes: H23, H72, R11.

* Bu çalışma Ekim 2022 tarihinde Afyon Kocatepe Üniversitesi SBE tarafından kabul edilen "Cittaslow hareketinin Dışsallık İncelemesi: Seferihisar Örneği" isimli yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Giriş

Ekonomideki aktörlerin üretim ya da tüketim faaliyetlerinin ekonomideki bir ve ya birden fazla aktörü olumlu ya da olumsuz olarak etkilemesi dışsalılık kavramı olarak tanımlanabilir.

Küreselleşmenin etkisiyle Dünya, iletişim, ulaşım ve teknolojik alanlardaki gelişmelere paralel olarak nüfus artışı ile beraberinde gelen çevre kirliliği, biyoçeşitliliğin, ormanların ve doğal kaynakların azalması, küresel ısınma ve ozon tabakasının zarar görmesi gibi çevresel tahribatla karşı karşıya kalmıştır. Çevresel sorunlara ek olarak taşıma kapasitesinin çok üzerinde nüfuslara hizmet eden şehirlerde mekânsal sıkışmalar ortaya çıkmıştır. Yaşamın hızlanmasıyla beraber şehirler hızlı yemek yenilmesi, hızlı alışveriş yapılması, hızlı çalışılması ve hızlı hareket edilmesi için düzenlenen, standartlaşan ve yerel özellikleri kaybeden yapılara dönüşmüştür. İnsanlar yeni Dünya hızına ayak uydurabilmek için tek boyutlu yaşam tarzını benimsemiş ve hızlı yaşam tarzını modern çağın gerekliliği olarak görmüştür.

Küreselleşmenin standartlaştırıcı hızına karşı olan Cittaslow (Sakin Şehir) birliği 1999 yılında İtalya'da Greve in Chianti kasabasında kurulmuştur. Cittaslow hareketi, yaşamı kendi hızında yaşayan küçük kentlerin, yerel baz da kalkınmasına olanak tanıyan yerel sürdürülebilir kalkınma modelidir. Bu noktada Cittaslow, yerel sürdürülebilir üretim ve tüketimin desteklenmesi, yerel değerlerin, kültürel kimliğin korunması ve sürdürülebilir yerel kalkınmanın desteklenmesi hedefiyle yola çıkmıştır. Küçük bir kasabada temelleri atılan hareket kısa sürede Dünyanın farklı yerlerinden pek çok katılımcı bulmuştur.

Çalışmada Cittaslow hareketi, gelişimi, Dünya ve Türkiye örneklerinin faaliyetleri incelenmiştir. Türkiye'nin ilk Cittaslow' u olan Seferihisar' da yürütülen Cittaslow faaliyetleri Dışsalılık teorisi kapsamında ele alınmıştır. Çalışma sonucunda yürütülen faaliyetlerin çoğunlukla pozitif dışsalılık etkisi ortaya çıkardığı görülmüştür. Çalışmada Cittaslow Seferihisar'la ilgili negatif dışsalılık oluşturabilecek problemlere değinilmiş ve pozitif dışsalılık etkilerinin geliştirilmesi adına bazı çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

1. Dışsalılık Kavramı ve Türleri

Piyasa başarısızlığı olarak ele alınan dışsalılık kavramı ekonomi literatüründe kavramı, bir bireyin veya firmanın üretim ya da tüketim faaliyetinin fiyat mekanizması dışında bir başka üretim ya da tüketim faaliyetini pozitif veya negatif yönlü olarak etkilemesi olarak ifade edilmektedir (Baştürk, 2014: 144). Dışsalılık kavramını ilk kez ele alan Knut Wicksel olarak kabul edilmektedir. Knut Wicksel'den sonra dışsalılık teorisi İngiliz iktisatçı Alfred Marshall tarafından ele alınmıştır (Sönmez, 1987: 123). Marshall, incelediği dışsal ekonomileri endüstri içerisindeki firmaların edindikleri faydalar olarak ve dışsal ekonomilerin firmalar arası rekabeti koşullarını bozma durumu olarak ele almıştır (Özbiçli, 2020). Marshall'dan sonra dışsal ekonomiler kavramı Arthur Pigou tarafından yeniden ele alınmıştır. Arthur Pigou, konuyu ilk defa refah ekonomisi çerçevesinde ve Marshall'a ek olarak pozitif dışsalılıkların yanında negatif dışsalılıkları da incelemiştir (Pigou, 1932: 223-224). Pigou dışsalılıkları piyasa başarısızlıkları olarak görmüş ve kamu kesiminin müdahalesinin gerekliliği üzerinde durmuştur (Çiğerci ve Ögk, 2021:1032).

Dışsalılıklar çeşitli açıdan sınıflandırılmaktadır. Bunlar pozitif, negatif, üretim, tüketim, parasal, teknolojik, marjinal ve inframarjinal şeklindedir. Çalışmada Cittaslow Seferihisar incelemesi pozitif ve negatif dışsalılık çerçevesinde ele alınmıştır.

2. Cittaslow (Sakin Şehir) Kavramı Ortaya Çıkışı ve Tanımı

Geçmişten günümüze gelinceye kadar ki süreçte hava ve su kirliliği, küresel ısınma, yağmur ormanlarının yok olması, iklim değişiklikleri gibi çeşitli çevresel sorunlar diğer yandan gıda güvenliğinin azalması, tarım kimyasallarının kullanımının artması gün geçtikçe büyüyen küresel çevresel bir kriz haline dönüşmüştür. Bununla beraber küreselleşme ile uluslararası pazarların entegrasyonu, hızla büyüyen sanayi, teknolojik gelişmelerin toplumları birbirine yakınlaştırması ile sınırlarının ortadan kalkması Dünyayı küresel bir köy haline getirmiştir. Bu küresel köy üzerinde iletişim ve ulaşım teknolojilerinin yaygınlaşması hızlı ve tüketime dayalı bir yaşam

biçimi ortaya çıkarmıştır. Hem yerel özelliklerin ve yerel kimliğin dejenere olmasına neden olmuş hem de doğal kaynakların sömürülmesine çevresel değerlerin tüketilmesine neden olmuştur. Gelenen noktada küreselleşme ile tek tip bir yaşam biçiminin hâkim olması, giyim ve yeme alışkanlıklarının aynılaşması kanıksanır hale gelmiştir.

Bu aynılaşmanın yönü şehirlerde de kendini göstermektedir. İnsanların yaşamın tümüne entegre etmeye başladığı hız olgusu içerisinde şehirlerde yerel özelliklerinden uzaklaşarak birbirine benzeyen ve hızı destekleyecek şekilde tasarlanmaktadır. Ayrıca tüketim odaklı devam eden bu döngü mutluluk ve huzur getirmediği gibi teknolojik imkânların en üst düzeyini kullanılmasına rağmen kalp hastalıkları, kanser, depresyon, kaygı bozukluğu giderek artmıştır. Sosyal medya araçlarının sayısının ve kullanımının artması beraberinde FOMO¹ hastalığını da getirmiştir. İnsanların hızlı akan Dünyaya ayak uydurabilmek ve güncel durumu kaçırmamak için hızlı yemek, hızlı yaşamak, hızlı ulaşım, hızlı çalışma ve hızlı iletişim modern yaşamın gerekliliği anlayışı haline gelmiştir. Bu noktada ortaya konulan Cittaslow hareketi, söz konusu küreselleşmenin yıkıcı etkilerinin bertaraf edilmesi, kentlerin yerel dokularının korunarak gelecek nesillere aktarılması ve insanların yaşam kalitesinin yükseltmesini savunan bir hareketi ifade etmektedir. Doğal kaynakları korumasını, sürdürülebilir üretim ve tüketim şeklini, hıza karşı yavaşlık felsefesini benimseyen alternatif bir yol anlayışını oluşturmaktadır. Cittaslow olmak bir sonuç değil sürekli devam eden ve kendini yenileyen şehir hayatına çevreyi ve yerel kimliği adapte eden bir süreci oluşturmaktadır.

Uluslararası bir belediyeler birliği olan Cittaslow kelimesi İtalyanca "Città (Şehir)" ve İngilizce «Slow (Yavaş)" kelimeleri birleştirilip türetilmiştir. Literatürde Cittaslow kavramının karşılığı sıklıkla 'yavaş şehir' ya da 'sakin şehir' olarak yer almaktadır. Sakin şehir, kentin kendine özgü kimliği, tarihi, geleneksel ve kültürel değerlerin farkında olarak dünya sahnesinde kendilerine özgü stratejilerle var olan insanların birbiriyle ve toplumla etkileşimin uyum içerisinde

olduğu sürdürülebilir yerel kalkınma modeli oluşturan belediyeler birliğidir (Aslan ve Güneş, 2016: 2). Cittaslow hareketinin logosu evini sırtında taşıyan ve geçtiği yerde iz bırakan turuncu renkli salyangozdur.

Cittaslow birliğine üye olabilmek için belirlenen kriterler çevresinde aday kentin en az 50 puan alması ve kentin nüfusunun 50.000 altında olması gerekmektedir. Bu kriterler çevre politikaları, altyapı politikaları, kentsel yaşam kalitesi politikaları, tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkârlara dair politikalar, sosyal uyum, ortaklıklar, misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar üst başlığında toplanmış pek çok alt kriteride içermektedir (Cittaslow Türkiye, 2022).

Dünyadaki ilk Cittaslow 1999 yılında İtalya'daki Toskana bölgesinde bulunan Greve In Chianti' dir. Greve in Chianti' nin Belediye Başkanı Paolo Saturnini' nin öncülüğünde çevredeki diğer yerleşim yerlerinin başkanlarının katılımıyla düzenlenen toplantıda Cittaslow birliği kurulmuştur. Dünya genelinde 2023 yılı Haziran ayı itibarıyla 33 ülkeden oluşan ve 291 üyesi bulunan Cittaslow, uluslararası belediyeler birliği haline gelmiştir (Cittaslow International Network, 2023).

Türkiye'de ki Cittaslow hareketi 2009 yılında Tunç Soyer'in Belediye başkanı olduğu İzmir Seferihisar'ın Cittaslow ağına dâhil edilmesiyle Cittaslow Türkiye serüveni başlamış olmaktadır. Seferihisar Türkiye'nin ilk, dünyanın ise 121. Cittaslow kenti olmuştur (Seferihisar Belediyesi, 2023). Cittaslow Seferihisar ile beraber Türkiye Cittaslow kavramını tanıtmaya başlamıştır. Yerel kalkınma modeli olarak değerlendirilen Cittaslow hareketi Türkiye'de ilgi görmüş, 2020 yılı itibarıyla 18 olan Ahlat, Akyaka, Eğirdir, Gökçeada, Gündül, Göynük, Gerze, Köyceğiz, Halfeti, Kemaliye, Mudurnu, Perşembe, Seferihisar, Şavşat, Uzundere, Vize, Yalvaç, Yenipazar sakin şehirlere Arapgir, Foça, İznik ve Finike' de eklenerek sayısı 22'ye yükselmiştir (Cittaslow International Network, 2023).

Aşağıda dünya ve Türkiye'den bazı Cittaslow şehirlerinin faaliyetleri tablo şeklinde gösterilmiştir. Tabloda Cittaslow Seferihisar ilçesinin yürüttüğü faaliyetler aşağıda detaylı olarak ele alınacağından dolayı tabloda yer verilmemiştir.

¹ FOMO (Fear Of Missing Out),sosyal medyadaki gelişmeleri takip edememe ya da kaçırma korkusudur.

Tablo 1. Dünyadaki ve Türkiye'deki Cittaslow Şehirleri ve Faaliyetleri

Greve İn Chianti (İtalya)	Cittaslow' un başladığı ve kurulduğu yer olmaktadır. Aynı zamanda ilk Cittaslow' dur. Yerli üretim teşvik edilmiş ve sadece yerel halkın istihdamı ile işsizlik azaltılmaya çalışılmıştır. Geleneksel tarım arazilerinin kullanımı teşvik edilerek, Chianti' ye özgü üzüm bağları ve taş evleri ile tanıtımı sağlanmaya çalışılmıştır. Chianti üzümlerinden şarap elde edilerek bölgenin tanıtımı yapılmaktadır. Eko-gastronomiye destek verilmiştir. Yerel ürünlerin satıldığı pazarlar kurulmuştur. Yerel el sanatları desteklenerek, yerel pazarlarda satılmaktadır. Meydanlar, tiyatrolar, restoranlar bölgeye uygun olarak restore edilmiştir. Ancak zamanla bölgenin önem kazanması sonucu artan nüfus bölgenin peyzajı üzerinde olumsuz etkiler bırakmıştır.
Orvieto (İtalya)	Cittaslow' un kurucularından olan Orvieto, çeşitli şarap ve mantarları, tütülenmiş etleri, sızma zeytinyağı ve peynirleri ile bir turizm ağı oluşturmuştur. Yapılan Lezzet Sarayı binasındaki yerel meyve ve sebzelerle aççılık, pişirme ve sunum ile ilgili faaliyetler ortaya koyarak yerel mutfak kültürünü desteklemektedir. Okulların kafeterya menüleri gözden geçirilerek öğrencilere tat ve gıda eğitimi verilmiştir. Gastronomi ve müzik festivalleri düzenlenmektedir. Hava kalitesi kontrolü sağlanması için çevre uyumlu binalar oluşturulmuştur. Tarihi kent merkezi trafiğe tamamen kapatılmıştır. Her yıl Mart ve Mayıs aylarında Pazar günleri yerel sergiler, tadım stantları ve el sanatları gibi ve üretici pazarları kurulmaktadır.
Katoomba (Avustralya)	Sokak peyzajı düzenlenmiştir. Ana cadde üzerinde çeşitli çiçek ve ağaçlandırmalar ile çevresel düzenleme sağlanmıştır. Bölgede birçok farklı kelebek türü bulunmasından dolayı kelebek resimleri ve sanat yürüyüşleri düzenlenerek bölgenin dikkat çekici özelliklerinin bilinirliğinin artması umulmaktadır. Yerel geri dönüşümlü giysiler üretilmektedir. Yerel şarap, bira ve peynir günleri, etkinlikler düzenlenmektedir. Bölgenin doğal zenginliği olan Mavi Dağlar, yoğun okaliptüs ağaçları ile turizm potansiyeli geliştirilmeye devam edilmektedir.
Waldkirch (Almanya)	Sosyal sürdürülebilirlik programları ve istihdam artırıcı programlarıyla ön plana çıkmaktadır. Yoğun bir kirlenme ile çöplüğe dönüşen ve silüeti bozulan tarihi yapılar ve binalar yenilenmiştir. Restore edilen tarihi yapı yerel ürünlerin satıldığı pazara dönüştürülmüştür. Evsizler için konut projesi düzenlenmiştir. İşsizlik oranlarının azaltılması için istihdam çalışmaları başlatılmıştır. Şehir sakinleri için sosyal alanlar iyileştirilmiştir. Hurdalık halindeki bölgede iyileştirme çalışmaları başlamıştır.
Alphen-Chaam, (Hollanda)	Bölge Alphen, Chaam ve Galder adında üç farklı yerleşim şeklindedir ancak en büyük Alphen-Chaam ismi ile geçmektedir. Kırsal alanlar, ormanlar, fundalık alanlar, akarsular ve doğal havuzların bulunduğu bölgede pek çok safari turu düzenlenmektedir. Dere yataklarının yeniden düzenlenmesi ve doğa geliştirme projeleri bulunmaktadır. Yenilenebilir enerji üretimini sağlamak için yağmur suları toplanmakta, bahçe atıkları toplanarak biyokütle enerji santralinde enerji üretiminde kullanılmaktadır. Çiftlik evleri, kamp alanları, bisiklet yolları ve bungalov evleri ile turistlere hizmet vermektedir. Yerel halkın olumlu tutumu ile çevreci bir anlayış benimsenmiş, kentteki doğanın kirlenmemesi için önlemler alınmıştır.
Gökçeada (Çanakkale)	Cittaslow unvanı kazanan Gökçeada Cittaslow 'un ilk sakin adası olmuştur. Ada olması sebebiyle Türk ve Rumların kültürel özelliklerini taşımaktadır. Farklı kültürlerin birleştirilmesi amacıyla Meryem Ana Festivali düzenlenmektedir. Gökçeada Gastronomi Müzesi açılmıştır. Belirli bölgelere çöp ayrıştırıcı konteynerler yerleştirilmiştir. Endüstriyel ve evsel atıkların kompostlanması teşvik edilmesi sağlanmaktadır. Evsel ve özel atıklar geri dönüşüm fabrikasında ayrıştırılmaktadır. Şehir merkezinde bulunan aydınlatma lambaları ve bilgilendirme panoları güneş enerjili sistemlerle aydınlatılmaktadır. Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Kalkınma Bakanlığı' nın desteği ile rüzgâr enerjisi projesi çalışmaları devam etmektedir. İlçe merkezinde 10 km'lik bisiklet yolu yapım projesi tamamlanmıştır.
Gerze (Sinop)	Yöresel yiyeceklerin, doğal tarım ürünlerin bulunduğu üretici pazarları oluşturulmuştur. Kültür sanat festivalleri düzenlenmiştir. Gerze ekolojik köyü oluşturulmuştur. Ahşap oyma oyuncaklar, model gemi, çini ve peşkir ile yerel yemekler üretici pazarlarında satılmaktadır. Parkların güneş enerjili aydınlatma elemanlarıyla aydınlatılması, atık, arıtma ve kanalizasyon çalışmaları yapılmıştır. Yaya ve bisiklet yolu düzenlenmiştir. Elektrik telleri yer altına indirilerek düzenli şehir görünümü desteklenmiştir. Engelsiz yaşam hizmeti verilerek engelsiz yaşam parkları tamamlanmıştır.
Ahlat (Bitlis)	Selçuklu döneminden kalma mezar taşları, Harabeşehir kalıntıları, Emir Bayındır Kümbeti gibi tarihi mirası ile turizm çekiciliği artırılma çalışmaları düzenlenmektedir. Ahlat Bastonu, taş oyma, halıcılık gibi el sanatları ile katma değer oluşturulmaya çalışılmaktadır.
Uzundere (Erzurum)	Ağırlıklı ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanan ilçede bal, pestil, dut gibi ürünlerin tanıtımı yapılmakta ve her yıl düzenlenen gastronomi şenlikleriyle yöresel yemeklerin tanıtımı yapılmaktadır. Tortum Şelalesi çevresindeki rafting faaliyetleri uluslararası alanda tanıtım aracı haline gelmiştir. Nadir bölgelerde görülen buz tırmanışı ile beraber Uluslararası Buz Tırmanışı Festivali düzenlenerek bölgenin çekiciliği artırılmaya çalışılmaktadır. Ancak bölgede yürütülen hidroelektrik santralinin bölgenin cazibesi üzerinde olumsuz etki bıraktığını söylemek mümkündür.

Kaynak: Akman, 2018: 95; Alkan, 2020: 270; Aydoğan, 2015: 47-105; 38; Özmen ve Can, 2018: 94; Rådström, 2005; Miele, 2008:142-144; Küçükali ve Şen, 2020: 51-54.

Tabloda faaliyetleri incelenen Cittaslow kentlerinin birbirinden farklı çalışmalar yürüttüğü görülmektedir. Örneğin, bir şehirde yemek ve sunum şekli öne çıkıyorken, deniz kıyısındaki bir sakin şehirde turizm faaliyetleri ile diğer şehirlerden ayrılmaktadır. Başka bir sakin şehirde çiftçilik ve tarım egemen iken diğer sakin şehirde tarihi doku ön plana çıkmaktadır (Özür, 2016: 167). Her kentin yapısının farklı olması kentleri ortaya konulan çalışmaların farklılaşmasına sevk etmiştir (Donat ve Savaş Yavuzçehre, 2016: 121). Örneğin, Alphen-Chaam’ da safari turları, çiftlik ve bungalov evleri ön plana çıkarken Katoomba’da kelebek yürüyüşü ve sokak peyzajı ile ön plana çıkmaktadır.

Yerelliği sıkça vurgulayan sakin şehirler çocuk, yaşlı, kadın, çiftçi, öğrenci yani şehir sakinlerinin tamamının günlük yaşamını içine alacak şekilde tasarlanmaktadır. Bu şekilde yürütülen faaliyetlerde toplumun her kesimi ile bağlantı kurulmaktadır. Üretken ve sürdürülebilir bir politika ile kentsel yaşam kalitesini artıran bir etki amaçlanmaktadır (Coşar, 2014: 238). Ancak her bir sakin şehrin birbirinden farklı avantajları, dezavantajları, tarihi ve coğrafi yapısı olduğu düşünülürse bu farklılıklardan bir zenginlik ortaya çıkmaktadır.

Ülkemiz ilçeleri incelendiğinde Gökçeada ve Uzundere ilçelerinin çalışmaları somut olarak şekillenmiştir. Tanıtıcı ve şehir özelliklerini destekleyici projeler ortaya koymuşlardır. Ahlat ilçesinin Cittaslow ağını ve yürüttükleri faaliyetleri iletişim kanalları vasıtasıyla bilgilendirilme yapılmasında yetersiz kaldığı gözlemlenmektedir (Alkan, 2020: 272). Konaklama tesislerinin yeterli olmaması bakımından dolayı Ahlat’ in turizm endüstrisi bakımından dezavantajlı bir konum olduğu düşünülmektedir. Cittaslow markası ile alakalı halka yeterli bilgi verilmediği, caddelerde bilgilendirici pano ve tabelaların yetersizliği gözlemlenmektedir. Cittaslow hareketinin Ahlat ilçesinde henüz yerel kalkınmayı destekleyici nitelikte faaliyetlerinin olmadığı anlaşılmıştır.

İlçedeki tarihi değerlerin tanıtımın daha iyi yapılması gerekmektedir (Yüreğen, 2022: 31).

3. Cittaslow (Sakin Şehir) Hareketi Sorunları

Cittaslow, yerel kalkınmayı sürdürülebilir düzlemde artırmak, yaşam kalitesini üst düzeye çıkarmak, uluslararası rekabette yerel kimliğin yok olmasını engellemek ve önüne geçilmez bir hız ve iş dünyasının yoğun stresli hegemonyasından kurtulmak amaçlı tasarlanırsa da Cittaslow kentlerinde bazı sorunlarla karşılaşmaktadır.

Sakin şehir tanıtımı noktasında en önemli rol sakin şehir yöneticilerine düşmektedir. Yöneticiler tarafından yerel halka sakin şehir hareketi tanıtımının yeterince yapılmamasının bazı olumsuz sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir. Bu noktada yerel halk çalışmaları ciddiye almayabilir ve katılım sağlayamaz. Halk tarafından alaka görmeyen projelerin yayıldığı alan ve etkilediği kişi sayısı az olduğundan proje başarısız olarak nitelendirilebilir. Bir diğer eleştiri gerçekleştirilen projelerin etkisinin görülmesi kısa sürede anlaşılacak yönde olmaktadır. Gençlere dönük politikalarda güncel iletişim kanallarının, sosyal medyanın etkisinin hafife alınması ya da kullanılmaması sakin şehir bilinirliği açısından yetersizlik oluşturmaktadır. Tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan halk içinde durum aynıdır. Yerel gazeteler ve broşürlerde sakin şehir hareketinin tanıtımının olmamasından ya da yeterince açıklayıcı olmamasından dolayı yerel halkın bilgi sahibi olması ve ortaya konulan faaliyetlerden yararlanması noktasında olumsuz durumlar meydana getirebilecektir. Cittaslow ya da Türkçe karşılığı olarak genellikle kullanılan sakin şehir hareketi isminden dolayı geriye gitmek, tembellik yapmak, teknoloji karşıtlığı olarak algılanabilmektedir. Burada yerelliğin doğanın dönüşünün kendi hızında olduğunu doğru anlatmak ve tanıtmak gerekmektedir (Ak ve Bıçkı, 2016: 617).

Her toplumun kültürel unsurları farklılıklar göstermektedir. Örneğin, Sakin Şehir’ in

salyangoz logosu “müslüman mahallesinde salyangoz satmak” deyimini olan bir kültürde yerel halkın logoya ve dolayısıyla sakin şehir hareketine karşı ilgisiz kalabileceği ya da önyargılı bir tutum sergileyebileceği düşünülmektedir (Yüksel Özmen, Birsen ve Birsen, 2016: 18). Faaliyetlerden gereken verimi alabilmek için gerekli zamanın geçmesi gerekmektedir. Bu durumda halkın adapte olmasını beklemeden kaldırılan faaliyetler, sakin şehir faaliyetlerinin başarısız ve gereksiz olarak yorumlanması ile sonuçlanabilir (Özmen ve Can, 2018: 99). Tarım alanında yapılan bir yatırımın etkisi kısa süre içerisinde ortaya çıkmayacağından yöneticilerin halkın teşvik ve katılım dinamiklerini geliştirmeleri Cittaslow hareketini önemli bir yere taşıyacaktır.

Bir başka sorun ise destekler, projeler, açılan tesislerle birlikte gelen nüfus artışı sakin şehir felsefesinden uzaklaşmalara neden olmaktadır. Sakin şehir felsefesinin en önemli kriteri nüfusun 50.000’in altında olmasıdır. Yaşam kalitesini iyileştirmek için oluşturulan sakin şehirler birliği nüfusu belli bir seviyede tutmayı amaçlamıştır. Nüfus arttıkça ortak alanları kullanımı artar ve sunulan hizmetlerde tahribat ve kalitesizleşmeler başlamaktadır. Yaşam kalitesi düşmektedir. Sakin şehirler bu olumsuzlukların önüne geçebilmek adına nüfusu 50.000 kişi sınırlamasında bulunmuşlardır (Ak ve Bıçkı, 2016: 628).

Sakin şehirlerin basında sık sık yer alması, marka değerini artması, turizm potansiyelinin artması nüfus artışı ile çarpık yapılaşmalara, altyapı sorunlarına, asayiş sorunlarına neden olabilir. O halde kontrolsüz artış zaten kaçınılmış olan trafik, stres ve bekleme zamanlarını kişilerin hayatlarına tekrar sokmaktadır. Turizm talebini karşılamak, yeni ticari alan bulan yatırımcılar için Cittaslow felsefesine ters bir anlayışla büyük lüks oteller, havuzlar yapıldığı görülmektedir. Yerel mimariye aykırı kitlesel turizmi tetikleyen ve kapitalizmi destekleyen bir anlayışta olduğu görülmektedir (Genç, 2021: 155). Bu durumda kente gelen yüksek gelir gruplu turistler ve yerel halk arasında ekonomik ve sosyal eşitsizlik artacak, Cittaslow

felsefesinden uzak bir görünüm ortaya çıkacaktır. Ayrıca artan ziyaretçi ve göç sakin şehirler içinde bazı yerlerde yerel halkın ve kültürünün azınlıkta kalma, kültür çatışması ve değerlerinden uzaklaşma riski taşımaktadır. Nüfus, sakin şehirlerin bölgedeki yapılaşmasını artırmış, ikincil konut alım satımını artırmıştır. Sakin şehir anlayışında eski binaların restore edilmesi, yenilenmesi durumu gerekmedikçe emlak piyasaları hareketlenmiş, bölgedeki tarım arazileri hızla değer kazanmasından dolayı emek gücüne dayan üreticilerin tarım arazilerini elden çıkarmışlar ya da satma düşüncesini desteklemiştir (Özmen ve Can, 2018: 99). Bu durumun beraberinde şehirde pahalılaşmaya neden olabileceği riskini oluşturmaktadır. Yiyecek ve içecek fiyatlardaki artışın yerli tüketicinin ekonomik statülerini negatif yönde etkileyeceği görülmüştür (Ak ve Bıçkı, 2016: 619). Fast food diğer yemeklere nazaran daha uygun fiyat düzeyinde olduğundan artan fiyatlar insanları yine fast food yeme kültürüne itebilmektedir. Açılan tesisler, tarıma verilen destek ve hibelerle yeni iş kapıları oluşturan Seferihisar, 2010 yılı içinde en fazla göç alan sakin şehir olmuştur (Olgun ve Tunçer, 2017: 53). Sakin şehir unvanı olan kentler için faaliyetlerin devamlılığı çok önemlidir. Sadece unvanı alan sonrasında herhangi bir uygulama yerine getirmeyen sakin şehirlerde halk tarafından ‘gereksiz’ algısı uyandırılabilir. Turistler açısından çekiciliğini kaybedebilmektedir. Örneğin, eski yapıların restore edilmediği, sürekli yeni yapıların inşa edilerek kent dokusunun iyice bozulduğu, yeşil alanları koruma ve iyileştirmeye yönelik politikaların yetersiz olduğu, esnaflara destek verilmediği, ürünlerini sergilemek için gerekli ekipman ve şartların sağlanmadığı durumlar sakin şehir felsefesi ile örtüşmemektedir. Böyle bir durumda sakin şehir olmak için ödenen ve ödenmeye devam edilen sakin şehir ücreti kamu israfına neden olmaktadır. Şehrin markalaşması için önemli bir adım olan sakin şehir faaliyetleri şehir düzenine yaptığı tasarımlar ve yeniliklerle rant ve çıkar kavgasına dönüşmesi başka bir eleştiri olarak karşımıza çıkmaktadır (Olgun ve Tunçer, 2017: 53).

Şehirleşmenin etkileri dinamik bir yapı olarak görülmektedir. İnsan faaliyetlerinden doğan ve sürekli olarak yenilik, değişiklik göstermektedir. Sakin şehir yöneticileri bu ihtiyaçları doğru zamanlı ve doğru şiddetle tespit etmekte zorlanabileceği düşünülmektedir. Tespit edildiği takdirde ise hızlıca hayata geçirebilmesi, halkın uyum sağlaması ve sonuç alınabilmesi için uzun bir süre geçebilmektedir. Bu durumda bazı aksamalar yaşanabilmektedir. Örneğin, çocuklu ve emziren anneler için emzirme odalarının ve bez değişim odalarının kurulması örnek olarak verilebilir. Maddi durumu iyi olmayan annelere ücretsiz süt, mama, bez ve hijyen ürünleri sağlanabilir. Bu durumu tespit etme, karar alma ve hayata geçirme aşamaları hızlıca sonuçlanmalıdır. Bir başka örnek ise sakin şehirde yaşayan ve çalışma kabiliyetinin bir kısmını kaybeden ancak çalışmak isteyen bir kişi olabilir. Sakin şehirdeki üretici pazarlarına gitme, kurslara katılma ya da diğer vatandaşlarla sosyalleşme ihtiyaçları için yapılacak düzenlemelere ihtiyaç vardır. Öncelikle bu kişilerin tespit edilmesi gerekmektedir. Kişilerin engelinin yüzdesi belirlenmeli, neler yapabilecekleri tespit edilmelidir. Tespitler sonucu üretim yapacak ya da faaliyetlere katılacak kişinin hangi şartlarda evinden çıkacağı, kullanacağı ulaşım aracı ve geçimini sağlamak için ihtiyacı olan ekipmanların sağlanması gibi pek çok sorun mevcuttur.

4. Cittaslow (Sakin Şehir) Seferihisar

Seferihisar ilçesinin geneline bakıldığında ekonomik faaliyetlerin ağırlıklı olarak tarım olduğu ve nüfusun %80'nin tarımla uğraştığı görülmektedir. Zeytincilik, seracılık, narenciye ve enginar yetiştiriciliği ilçenin önemli gelir kaynağı olmaya başlamıştır. Tarımsal üretimde ilk sırada olan satsuma cinsi mandalina ihraç ürünü haline gelmiştir. Turizm sektörü de ilçe ekonomisine katkı sağlamaktadır. Seferihisar'da ticaret ve sanayi alanında zeytinyağı üretim tesisi, yaş sebze meyve paketleme tesisi, bağcılık, çeşitli tarım ve hayvancılık amaçlı kooperatifler faaliyet göstermektedir (Soykan ve Emekli, 2004).

Seferihisar'ın deniz kıyısında yük ve yolcu taşımacılığına ait limana rastlanılmamaktadır. Sığacık mahallesinde yat limanı inşaatı başlamış ve 2010 yılında biten Teos Marina 510 yatı aynı anda bünyesinde barındırabilmektedir (Soykan ve Emekli, 2004:18; Sığacık Teos, 2022). Turizm noktasındaki cazibesine bakıldığında ise kıyı deniz ve plajları, rüzgar sporlarına uygun Akkum Plajı, çok temiz ve berrak suları, termal suları dikkat çekmektedir. Seferihisar, Doğanbey Burnunda denizin kıyısından birçok yerde termal sular çıkmaktadır (Soykan ve Emekli, 2004: 108).

Seferihisar, Cittaslow kriterleri çerçevesinde; gürültü ve görüntü kirliliği azaltılması çalışmaları, Seferihisar kapalı pazar yeri fotovoltaik² güç santrali uygulaması, Sığacık peyzaj projesi, Teos antik kent restorasyonu, doğa okulu, seyyar market, mandalina üretici birliği tesisi, organik tarım, Türkiye İtalya ortaklığı sürdürülebilir balıkçılık projesi, anıt zeytin ağaçları projesi, kadın emeği evleri köy pazarları, tohum şenlikleri, Can Yücel tohum merkezi ve okul tarlaları gibi pek çok proje ortaya koymuştur.

4.1. Gürültü ve Görüntü Kirliliği Azaltılması Çalışmaları

Seferihisar'ın girişinde bulunan Atatürk Caddesi üzerindeki tabela ve panolar üzerinde düzenleme ve standartlaştırılma çalışmaları başlamıştır. Telefon direkleri, aydınlatma direkleri, reklam panoları standartlaştırılması çalışması, antenlerin balkonlardan çatıya alınması ve pek çok binada dış cephe boya çalışmaları, cadde üzerinde güneş enerjisi ile çalışan aydınlatma elamanlarının konumlandırılması çalışmaları devam etmektedir. Bisiklet kullanımını teşviki ile araçların neden olduğu trafik ve gürültü kirliliği azaltılmaya çalışılmıştır. Gün içinde belirli saatlerde merkez caddelerin trafiğe kapatılması ile ilgili çalışmalar sürdürülmektedir (Seferihisar Belediyesi, 2023; Sungur, 2013: 645).

² Güneş enerjisini elektrik enerjine dönüştüren sistem.

Trafiğe katılan her araç atmosfere salınan egzoz miktarını artırmaktadır. Trafikten kaynaklı ve sürekli devam eden gürültü seviyesi ile insan sağlığı üzerindeki olumsuz etki doğru orantılı olarak yükseltmektedir. Gürültü arttıkça insanlar üzerindeki stres artmakta ve civarda yaşayan insanların iş verimi olumsuz etkilenmektedir (Soylu ve Gökkuş, 2016: 2). Düzensiz ve birbirinden farklı panolar, tabelalar ile elektrik kabloları ilçedeki görünüm estetiğini bozmaktadır. Bu noktada yukarıda belirtilmiş olan çalışmalarla Seferihisar'ın yeni bir görünüm kazanması, ilçenin imajını iyileştirerek yerli ve yabancı ziyaretçiler açısından turizm cazibesini artırıcı bir etki yaptığı söylenebilir. İş yerlerine ve evlere yapılan mimari düzenleme ile temiz ve düzenli bir kent görüntüsü sağlanmıştır. Ayrıca yapılan araştırmalara göre bir yerin temiz ve düzenli görünümü o yerin birileri tarafından gözetim altında olduğu ve kontrol edildiği algısını pekiştirmektedir. Yapılan çevresel düzenlemelerin suç oranlarını azaltıcı etkisi olduğu ortaya koymuştur. Buradan hareketle çevresel düzenlemelerin güven artırıcı etkisi olduğu söylenebilir (Kaya Cicerale ve Cicerale, 2018: 106). Yaşam kalitesini artıran bu çalışma ile pozitif dışsalılık etkisi görülmüştür.

Güneş enerjisi ile çalışan aydınlatma elemanlarının kullanımı incelendiğinde; enerji maliyetlerini azaltması ve karbon emisyonunu artıran fosil yakıtların aksine çevresel kirliliğe neden olmaması ile negatif dışsalılığı önleyerek pozitif dışsalılık oluşturmaktadır.

4.2. Seferihisar Kapalı Pazar Yeri Fotovoltaik Güç Santrali Uygulaması

Günümüzde sıklıkla kullanımı tercih edilen fosil yakıtlar, küresel ısınmaya, iklim değişikliklerine neden olmakta, havadaki oksijen miktarını azaltarak karbon emisyonunu artırmaktadır. Fosil yakıtlar yerine yenilenebilir enerji kaynaklarının tercih edilmesi modern çağın gerekliliklerine en uygun çözümü oluşturmaktadır. Bu noktada Cittaslow kriterini destekleyici nitelikte olan yenilenebilir enerji kaynağı fotovoltaik güç santrali

projesi hayata geçirilmiştir. Kurulumu 2014 yılında tamamlanan ve kapalı Pazar yeri çatısına kurulan sistem Seferihisar belediye binasının aydınlatılması, ısıtılması ve soğutulması bu güç santrali ile sağlanmaktadır (Seferihisar Belediyesi, 2022).

Kuruşmuş olan fotovoltaik güç santralinin bakım maliyetlerinin çok küçük olması, çevre kirliliğini azaltması, fosil yakıtlarla elde edilen enerjiye bağımlılığı azaltması ve tükenmeyen bir enerji kaynağı olması avantajlı özelliklerini oluşturmaktadır. Santralin kurulum maliyetinin yüksek olması ve hava durumuna bağımlı olması ise dezavantajlarına örnek verilebilir. Ancak pek çok fayda gösteren özelliği ve sürdürülebilir kentsel büyümeye olan katkıları göz önüne alındığında dezavantajları ihmal edilebilir seviyede görülmektedir.

Santralin kullanımıyla beraber Seferihisar Belediyesi'nin enerji tüketiminde yıllık yaklaşık olarak 125 bin TL enerji tasarrufu sağlanması amaçlanmıştır. Ayrıca yıllık yaklaşık 186.851 kg CO₂ salınımının azaltılması amaçlanmıştır (Seferihisar Belediyesi, 2022). Bu uygulama sakin şehir olsun ya da olmasın diğer çevreler için teşvik edici bir adım oluşturmaktadır. Fotovoltaik santralinin tercih edilmesiyle beraber negatif dışsalılık bertaraf edilmekte, çevresel kirliliğin azaltılması ve diğer Cittaslow şehirleri için örnek bir uygulama olması ile pozitif dışsalılık doğurmaktadır.

4.3. Sığacık Peyzaj Projesi

Proje Sığacık Kalesi'nin görüntüsüne uygun olarak güneş enerjisiyle çalışan aydınlatma lambaları, 5500 m² çim alan, engelli bireylerin kullanımına uygun tasarlanan tuvaletler, yürüyüş ve koşu yolları, çocuk oyun parkları, aromatik bahçe ve farklı türden ağaçlandırmalar, sel ve yağmur nedeniyle oluşabilecek tehlikesine karşı yapılan drenaj sistemi yapılarak, 2011 yılında tamamlanmıştır (Seferihisar Belediyesi, 2022).

Hayata geçirilen peyzaj projesi Sığacık Meydanı'nın mimari değerinin ve yaşam kalitesini artırmakta turistlerin ve yerel halkın ilgisini çekmektedir. Tamamlanan altyapı hizmetleriyle Sığacık Mahallesi yeni bir kimlik kazanmıştır. Denize kıyısı bulunması, yenilenen yüzü, Seferihisar merkezine olan yakınlığı ile turistler ve bölgede yaşayanlar tarafından önemli bir etkileşim merkezi haline gelmiştir. Oluşturulan peyzaj projesi, yaşanan çevreyi iyileştirmesi ve yeşil alanların artması, çevresel ve sosyal alandaki kaliteli tasarımı ile insan psikolojisi üzerinde olumlu etkiler sağlamaktadır. Çocuklara yönelik oyun parkları, koşu yolları, engelli bireylerin kullanımı için tuvaletler ve yürüme yolları toplumdaki her bireyin ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bu haliyle toplumdaki sosyal etkileşimi artırıcı bir rol üstlenmektedir. Proje, günlük yaşam ortamındaki iyileşme ile beraber çevresel farkındalığı artırması ve kent imajını güçlendirici etkisiyle Seferihisar'ın tanıtımını daha cazip hale getirmiştir. Projenin ön plana çıkması, Sığacık'ta ki konut ve iş yerleri üzerinde değer artırıcı bir etki yapmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda söylenilebilir ki; gerçekleştirilen peyzaj tasarımı sağlamış olduğu etkiler bakımından pozitif dışsallık doğurmaktadır.

4.4. Teos Antik Kent Restorasyonu

Seferihisar'ın en eski yerleşim yerlerinden biri olan, dönemin en büyük liman kenti aynı zamanda 'sanatçıların kenti' olarak da bilinen Teos antik kentinde kazı ve restorasyon çalışmaları 2010 yılında başlamıştır. Teos antik kentinde Dionysos Tapınağı, agora, antik liman, tiyatro gibi yapılar tapınaklar ve sunaklar bulunmaktadır (Seferihisar Belediyesi, 2023).

Sığacık merkezine Teos Antik Kent'in yönünü belirten tabelalar, bilgilendirme panoları yerleştirilmiş ve yürüyüş yolları oluşturulmuştur. Teos Antik kenti geniş bir alana yayıldığı için yürüyüş yolunda ve arazide gölgelikler, oturma bankaları ve çöp kovaları konumlandırılmıştır (Albayrak, 2018: 155).

İnsanlığın ortak mirası olan tapınaklar, sunaklar, anıt mezarlar gibi tarihi eserler her zaman merak uyandıran kültür unsurları olmuştur. Restorasyon çalışması bu kültürel zenginliğin canlanmasına, geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak yerel kimliğin gelecek nesillere aktarılmasına katkı sağlamakta ve ortak mirasımızın farkındalığını artırmaktadır. Topluların ortak geçmişlerini anlatarak kültürlerarası diyalogu güçlendirmiştir. Uluslararası tanınırlık sağlayarak ziyaretçiler üzerinde pozitif imaj çizmekte ve ilçenin prestijini artırmaktadır. Teos antik kentinin restorasyonunun pozitif dışsallık doğurduğu söylenebilir.

4.5. Doğa Okulu

Seferihisar doğa okulu projesi sürdürülebilirlik ve doğayla uyumlu üretim yöntemlerini ve bilinçli nesillerin yetiştirilmesini hedefleyen hizmettir. 2014 yılında Orhanlı köyünde faaliyete geçen projeye eski Orhanlı ilkokulu restorasyon çalışmasıyla buranın araştırma merkezi haline gelmiştir (Seferihisar Belediyesi, 2022). Doğa koruma çalışmaları adına eğitimler vermektedir. Geleneksel mimari, geleneksel tarım, ekoloji, tohum bilgisi gibi konularda katılımcı öğrenim sağlanmaktadır. Proje çevreye olan farkındalığı artırma amacı taşısa da gönüllülük ve imece usulü ile yürütülmesi, düzenli eğitimin bulunmaması ile ortaya koyacağı faaliyetlerde yetersiz kalacağı düşünülmektedir.

4.6. Seyyar Market

Seyyar market projesi COVID-19 salgını sürecinde alınan sokağa çıkma tedbirleri ile mağduriyet yaşayan insanların mağduriyetlerini en aza indirmek amacıyla uygulama hayat geçirilmiştir. Bir otobüs içerisinde temizlik malzemesi, temel gıda ürünleri market fiyatına satılmaktadır. Market markalı ürünlerin yanı sıra yerel, organik ve ekolojik ürünlerinde satışı sağlanarak üreticilerin emekleri değerlendirilmiştir. Böylelikle insanlar dışarı çıkmadan kapı önlerine gelen bu hizmetle ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir. (Hamza Çelikyay ve Küçük Bayraktar, 2021: 345-346). Pandemi

kapsamında kamusal alanlara, yerel pazarlara dezenfektan yerleştirmiş, şehir merkezi sokakları, spor merkezleri ve okulları dezenfekte edilerek temizlenmesi sağlanmıştır. Gıda paketi başışı ile ihtiyaç sahibi vatandaşlara ulaşılarak yardım edilmiş, evde sağlık hizmeti verilmiştir. Cittaslow Organizasyonu'nun Genel Kurul toplantısında örnek teşkil eden seyyar market projesi ile 'En İyi Kentsel Yaşam Kalitesi' ödülünü Seferihisar almıştır.

Pandemi sürecinde toplumsal sağlığın, kentlerin kendi kendine yetebilmesinin, yerel üretimi gerçekleştirmesinin, ortaya çıkan doğal krizlere karşı direnç gösterebilmesinin, hızlı bir şekilde çözüme kavuşturmasının ve bu bağlamda önlemler alınmasının önemi bir kez daha anlaşılmıştır. Seferihisar'ın seyyar market projesi ulusal ve uluslararası alanda ilgi görmüştür. Olağanüstü durumlarda hızlıca hareket edilerek sorunlara çözüm üretebilmede başarılı olduğu, alınan önlemler ve verilen hizmetlerin toplum sağlığını korumada pozitif etki oluşturduğu söylenebilir (Hamza Çelikyay ve Küçük Bayraktar, 2021: 352). Buradan yola çıkarak seyyar market projesi pozitif dışsalılık doğurmaktadır.

4.7. Mandalina Üretici Birliği Tesisi

Seferihisar nüfusunun önemli bir çoğunluğu tarımla uğraşmaktadır. Organik tarım, yöreye uygun sulama sistemleri, doğaya ve canlılara dost üretim faaliyetleriyle toprağın üretkenliği ve verimli mahsullerin alınması sağlanmaya çalışılmaktadır (Olgun ve Tunçer, 2017: 66).

Seferihisar Cittaslow olduktan sonra 2013 yılında satsuma cinsi mandalina için Mandalina Üreticileri Birliği kurulmuştur. 2013 yılında 113 üye ile kurulan Birlik, 1 yıl içerisinde 80 ton ihracat yaparak buradan 110.000,00 TL kazanç sağlamıştır. Sonraki dönemlerde ise toplam 2600 ton mandalina ihracatı gerçekleştirerek 3.000.000,00 TL kazanç elde etmiştir (Seferihisar Belediyesi, 2022).

Bu kuruluş; üretici ve tüketici arasındaki aracıları kaldırmak, üreticinin kazanç payını artırmak, büyük işletmelere karşı üreticiyi korumak, ekonomik canlılığı artırmak amaçlamıştır (Seferihisar Belediyesi, 2023). Birlik, ilk kez ihracat yetkisi olarak küresel pazara açılma imkânı da elde etmiştir (Hekimci, 2015: 79). Türk Patent Enstitüsü 2018 yılında satsuma mandalinasını coğrafi işaretle Seferihisar Mandalinası adıyla tescil etmiştir. Belediyenin sakin şehir hareketine katılımı ile basında daha fazla ön plana çıkması ile mandalina üreticileri daha fazla ürün satmaktadır. Kanada York Üniversitesi Makropazarlama Kongresi tarafından Seferihisar Mandalina Üreticileri Birliği İş Modeli "Sürdürülebilir İş Modelleri" örnek çalışma olarak gösterilmiştir (Hekimci, 2015: 100).

Seferihisar'daki tarım alanları 2007-2009-2013-2020 yılları incelendiğinde sırasıyla 73.903-72.672-84.351,5-84.866 dekar olduğu tespit edilmiştir. Cittaslow olmadan önceki dönemle Cittaslow olduktan sonraki dönemler kıyaslandığında tarımsal alanların arttığı görülmüştür. Seferihisar geneline bakıldığında 2009-2013-2020 arasındaki dönemde satsuma mandalina veren ağaç sayısında adet bazında sırasıyla 499.000-505.500-575.500 olarak yükseldiği görülmüştür. Yine 2009-2013-2020 arasındaki dönemde üretilen satsuma mandalinası miktarının ton bazında sırasıyla 32.435-50.550-57.550 olarak yükseldiği görülmektedir (TÜİK, 2022).

Seferihisar'daki mandalina üretiminin Cittaslow unvanı aldıktan sonra daha hızlı artış göstermesi dikkat çekmektedir. Ortaya konulan bu artışın nedeni doğrudan Cittaslow faaliyetleriyle örtüşmesi mümkün olmamakla birlikte belediyenin mandalananın tanıtımında ve üretici birliklerinin desteklenmesinde aktif bir rol oynadığı çıkarımı yapılabilir. Bununla birlikte mandalina satılmasına ek olarak mandalina reçeli, kurutulmuş mandalina ve mandalina lokumu gibi mandalınadan elde edilen ürünleri çeşitlendirip katma değerinin artırılarak yerel ekonomiye destek oluşturulmaktadır (Seferihisar Belediyesi, 2023;

Hocaoğlu, 2010: 17). Jeotermal enerji kullanılarak kurutulan mandalina ihraç ürünü haline gelmiştir. Bu işlem kirliliğe neden olmadan ve ekonomiyi yük olmadan yenilenebilir enerji ile sağlanması dikkat çeken bir başarı oluşturmaktadır. Deneme üretimlerin akabinde 2016 yılında kurutulmuş mandalina ihracatı günde 350 tona çıkarılmıştır (Olgun ve Tunçer 2017: 59). Kurulan tesislerde çalışmaya başlayan insanlar iş imkânı elde etmiştir. Yenilenebilir enerji kullanımı ile çevreye verilen zararın en az düzeyde tutulması, yerel ürünlerin korunması, üreticiye verilen destek, mandalinaların satışı sırasında araçlardan kaynaklanan fiyat artışı ortadan kaldırılarak doğrudan tüketiciye sunulması ile pozitif dışsallık ortaya çıkmaktadır.

4.8. Organik Tarım

Tarımsal üretimi sürekli artırmak için kimyasal gübreler, hormonlar, tarımsal ilaçlamalar ve yoğun sulama sistemleri tarım faaliyetlerinde yaygınlaşmıştır. Bu durum yeraltı ve yer üstü su kaynaklarının kirlenmesi, çevresel tahribat, hayvan varlığının yok olması, yiyecek ve içecekler üzerindeki kimyasal ilaç kalıntıları insan sağlığını tehdit etmesine neden olmuştur. Bu kaygılar sonucu organik (doğal) tarıma yönelim başlamıştır. Organik tarım, yanlış uygulamalarla birlikte gelen ekolojik dengeyi tekrar oluşturabilmesi, çevre ile barışık bir üretim sistemi oluşturması, üründe sadece miktar bazlı değil aynı zamanda ürünün kalitesini de iyileştirmesi, toprağın ve suyun kirlenmesini önlemesi ve birçok faydası bakımından tercih edilen bir üretim yöntemi olarak karlımıza çıkmaktadır (Yürüdü, Kara ve Arıbaş, 2010: 403).

Organik tarım, Cittaslow kriterleri içerisinde önemli bir yere sahiptir. Organik tarım uygulaması ile Slow Food kriteri olan iyi, temiz, adil kavramına da desteklenmektedir. 2008 yılında çalışmalarına başlanılan projede başlangıçta 4 organik tarım tesisi mevcutken 2015 yılına gelindiğinde 250 aile organik tarım, 140 aile de iyi tarım uygulamasıyla üretim gerçekleştirmektedir (Olgun ve Tunçer, 2017: 55). Organik tarım faaliyetleri, kimyasal

ilaçların, hormonların terkedilerek negatif etkilerin önlenmesinin yanı sıra temiz gıdanın insan sağlığına olumlu etkisi, çevre kirliliğini önleyici sistemin kullanılarak üretimin gerçekleştirilmesi, sürdürülebilir bir üretimi desteklemesi ve teşvik etmesi ile pozitif dışsallık doğurmaktadır.

4.9. Türkiye İtalya Ortaklığı Sürdürülebilir Balıkçılık Projesi

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen proje İtalya ve Türkiye işbirliği ile 2012 yılında tamamlanmıştır. Bu proje ile küçük ölçekli balıkçılara eğitim vermek, yerel üretimi desteklemek, İtalya-Türkiye arası balıkçılık tekniklerini paylaşmak, balıkçılık faaliyetlerini Avrupa Birliği standartlarına yükseltmek, üretim ve pazarlama kapasitelerinin artırmak, mezar alanlarının iyileştirmek üzere faaliyetler gerçekleştirmiştir (Seferihisar Belediyesi, 2022). Gerekli ekipmanlar sağlanarak sağlıklı gıdanın üretimini için yol haritası hazırlanmıştır. Yürütülen bu faaliyet ile uluslararası tanıtım sağlanırken kıyı kesimde olan diğer Cittaslow kentleri için de örnek bir proje teşkil etmektedir. Proje ile Türkiye İtalya arasında dinamik bir dostluk bağlantısı da tesis edilmiş olmaktadır. Bu doğrultuda ortaya konulan projenin pozitif dışsallık potansiyeli barındıracağı söylenebilir.

4.10. Anıt Zeytin Ağaçları Projesi

Seferihisar'ın önemli bir geçim kaynağı ise zeytin ve zeytinyağıdır. Zeytinin korunması adına Seferihisar'daki 1000 yıllık anıt zeytin ağaçları tespit edilerek Bilge Ağaç markalı zeytinyağı üretimi ile gerçekleştirilmiştir. Buradan toplanarak taşbaskı geleneksel yöntemiyle sıkılan zeytinlerden elde edilen zeytinyağı elde edilmiştir. Atılan bu adamlara ek olarak Zeytinyağı Üretici Birlikleri ve Zeytinyağı Dolum- Paketleme Tesisleri kurulması ile gerçekleşmiştir. Seferihisar Belediyesi tarafından düzenlenen müzayedede de zeytinyağları satılmaktadır. Müzayededen elde edilen gelirler ilçede öğrenim görmekte olan öğrencilere burs olarak verilmektedir. (Akman, Akman ve Karakuş, 2018: 72).

Tarımsal üretimde teşvik edici çalışmalarla yerel ve sürdürülebilir kalkınma alanında önemli adımlar atılmaktadır. Kurulan tesisler istihdamı artırıcı etki meydana getirmektedir. Elde edilen zeytinyağı ile ürünün katma değeri artırılırken tüketiciler sağlıklı gıdaya aracılar olarak gıdaya erişmektedir. Bilge Ağaç markası ile tanıtımı yapılan zeytinyağı basında ön plana çıkmaktadır. Seferihisar temel tarım ürünü olan zeytinin verimli bir şekilde değerlendirildiği görülmektedir. Potansiyel kaynakların değerlendirilmesi ile ilçede ekonomik canlılığın ve kırsal turizm hareketliliğinin artırılması hedeflenerek yerel ekonomik kalkınmaya önemli bir destek oluşturulmuştur. Ortaya koyduğu etkiler incelendiğinde anıt zeytin ağaçları projesinin pozitif dışsalılık doğurduğu gözlenmektedir.

4.11. Kadın Emeği Evleri

Günümüze gelindiğinde kadınlarında ekonomik hayattaki yeri, istihdamı ve eğitimleri önemli bir husus oluşturmaktadır. Kadınların ekonomik hayattaki payının artırmak adına Kadın Emeği Evleri 2010 yılında faaliyete başlamış ve Seferihisar kadınları üretken bir noktaya gelmiştir. Çeşitli eğitimler veren proje ile kadınlar meslek edindirme, iş imkânlarının artırma çalışmaları ile faaliyete geçirilen projedir (Tamer ve Alaeddinoğlu, 2022: 505). Ayrıca Seferihisar kadınları S.S. Hıdırlık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'ni hayat geçirip kurulan kooperatifte bir e-ticaret sayfası www.seferipazar.com oluşturmuşlardır. Böylece Seferi Pazar'da kadınlarımız ürettikleri pek çok ürünü bu sayfa üzerinden satarak hizmet vermektedir (Hekimci, 2015: 102). Burada bal, peynir, köy ekmeği, mandalina, reçel, zeytinyağı, tarhana, oyuncak, file torba ve çeşitli çaylar satılmaktadır. Ayrıca üretilen ürünler üretici pazarlarında da satılmaktadır.

Kadınların ekonomik potansiyelinin artmasıyla birlikte toplum içerisine doğrudan yansıyan pozitif bir etki görüleceği bilinmektedir. İşte bu noktada Cittaslow Seferihisar'ın kadınlara yönelik faaliyetlerinde somut adımlar attığı gözlenmektedir. Alınan eğitimlerle meslek

edinme fırsatı yakalanmaktadır. Kurulan kooperatif ile kadınlar ekonomik bağımsızlığını kazanarak toplumsal hayatın bir parçası olarak etkileşim düzeyini artırmaktadır. Bu yönüyle sosyal hayatta pozitif dışsalılık gözlenmektedir.

4.12. Köy Pazarları

Üretime birçok kez vurgu yapan Seferihisar'da bir ekonomi politikası ve yerel üreticiyi destekleme kriterini yerine getirme amacı ile 2009 yılında Köy Pazarları kurulmuştur (Seferihisar Belediyesi, 2022). Hem atıl durumdaki eski belediye binasını değerlendirmek hem de köylerimizdeki vatandaşların kendi yapmış olduğu ürünleri satabilmesine destek vermek amacıyla eski belediye binası yerel halka ücretsiz olarak tahsis edilmiştir (Olgun ve Tunçer, 2017: 56). Köy pazarları Seferihisar merkezinde ve Sığacık'ta kurulmuştur. Cittaslow hareketinin temel amacı giderek azalmakta olan ve yok olmaya yüz tutan yerel ürünlerin teşvik edilmesidir. Bu bağlamda köy pazarlarında sadece Seferihisar da üretilen yerel ve doğal ürünler satılmaktadır. Yeni bir bina yapılmadan eski belediye binasının değerlendirilmesi ile ek maliyet önlenmiş olmaktadır. Köy Pazarında naylon poşetler kullanılmamaktadır. Böylece naylon torbaların doğaya vereceği zararın önüne geçilmektedir (Seferihisar Belediyesi, 2022). Bu negatif etkinin önlenmesi ve yerel üretimin teşvik edilmesi pozitif dışsalılık etkisi ortaya çıkarmaktadır.

4.13. Tohum Şenlikleri, Can Yücel Tohum Merkezi ve Okul Tarlaları

Tohum Takas Şenlikleri düzenlenen Seferihisar'da yerel tohumlar takas edilerek toplanmaktadır. Toplanan tohumlar Can Yücel Tohum Merkezinde muhafaza edilerek, çoğaltılmaktadır. Çoğaltılan fideler ücretiz olarak dağıtılmaktadır. Okul bahçeleri için yine bu tohumlar kullanılmıştır (Seferihisar Belediyesi, 2022). Öğrenciler okul bahçelerinde verilen tohumlarla sebze bahçeleri oluşturmuştur. Bu sayede öğrenciler gıdanın üretim aşamasına da katılım sağlamış olmaktadır (Seferihisar Belediyesi, 2023).

Son yıllarda sağlıklı gıda üretimi, beslenmenin, temiz ve yerel gıdanın önemini artırmıştır. Hal böyle iken sağlıklı bir tahıl olan karakılıçtan üretilen ekmeklerinde tüketimi artmaktadır (Akman, Akman ve Karakuş, 2018:70). Şenlikler ve tohum merkezi, genetiği değiştirilmiş gıdaya karşı çıkılması, yerel boyutta tohum dolaşımının sağlanması ve yerel tohumun sürdürülebilirliğinin sağlanması, gıdada bağımlılığın azaltılması, tohum ve fide ihtiyacının karşılanması, yerli tohumların gıda sanayisi karşısındaki değerinin korunması gibi pek çok fayda sağlamaktadır. Şenliklere katılan insanlarda yerli tohuma sahip çıkmanın farkındalığı olduğu söylenebilir. Okul tarlaları ile öğrenciler yaşam deneyimi elde etmekte ve üretimin bir parçası olmaktadır. Bu doğrultuda tohum şenlikleri, tohum merkezi ve okul tarlaları uygulamaları pozitif dışsallık doğurmaktadır.

4.14. Ortak Akıl Platformu

Vatandaşların isteklerini ve tekliflerini belediye meclisinde değerlendirilmek üzere 2017 yılında ortak akıl platformu aracılığıyla <http://soap.seferihisar.bel.tr/> sistemi üzerinden yapmaktadır. İlgili konudaki fikir ve teklif beyanı 100 kişiyi aştığı durumda meclis gündemine gelmektedir (Seferihisar Belediyesi, 2022).

Şeffaf belediyecilik anlayışını destekler nitelikte olan bu uygulama ile vatandaşlar sesini belediye yöneticilerine duyurabilmektedir. Bu uygulamanın vatandaşın isteklerinin önemsiz olmadığı hissetmesini sağlama, karar alma sürecinde aktif bir rol oynadığının bilincini artırma, istek ve şikâyetlerin çözümünde hızlı katılım sağlaması, vatandaş ve yöneticiler arası işbirliğini pekiştirdiği söylenebilir (Hamza Çelikyay ve Küçük Bayraktar, 2021: 343-353). Henüz yeni bir adım olan uygulamanın etkileri incelendiğinde pozitif dışsallık oluşturacağı söylemek mümkündür.

4.15. Sefertası Lokantası

Yerel yemek kültürünün yaşatmak adına Seferihisar'da sefertası lokantası açılmıştır.

Burada yöresel yemekler iyi, temiz, adil anlayışıyla çok uygun fiyatla halka ve turistlere sunulmaktadır. 2010 yılında açılan Sefertası lokantası da yine Köy pazarı yanında olan eski zabıta binasıdır ve burada yöresel yemekler mevcuttur (Seferihisar Belediyesi, 2022).

Yerel/yöresel yemekler bulunduğu bölgenin kültürünü yansıması bakımından oldukça önemlidir. Yerel yemeklerdeki ana malzeme, bu malzemenin nasıl sağlandığı, yemeğin pişirilmesi ve servisi gibi unsurlar turistleri seyahat ettikleri yerin kültürü hakkında fikir sahibi yapmaktadır. Örneğin, Akdeniz Mutfağı denildiğinde o bölgedeki kültüre ait yeme ve içme alışkanlıklarının akla gelmesi örnek olarak verilebilir. Yöresel yiyecekler turizmde kültürel cazibe ögesi oluşturmaktadır. Yerel yiyecek ve içeceklerin işletmelerin menülerinde bulunması, yerel ekonomiye ve sosyo-kültürel çevreye katkı sağlayabileceği düşünülmektedir (Çam ve Çılgınoğlu, 2021:182-188). Böylelikle yerel değerlerin kaybolmasının önüne geçilerek yöresel mutfağın tanıtımı en etkili şekilde yapılmış olmaktadır. Sefertası Lokantası'nın oluşturduğu etki incelendiğinde pozitif dışsallık doğurduğu görülmektedir.

5. Cittaslow (Sakin Şehir) Seferihisar Faaliyetlerin Genel Değerlendirilmesi

Türkiye'nin ilk sakin şehir olma özelliğiyle dikkatleri üzerine çeken Seferihisar önemli bir yerel kalkınma örneği göstermiştir. Yerel üretime destek verilmesi, deniz kıyısında olmanın turizm avantajını değerlendirmesi ve toplumun her kesimine yönelik gerçekleştirilen projelerle yerel kalkınmanın desteklendiği gözlenmektedir. Değer ve kimlik kaybına karşı, yerel sürdürülebilir kalkınmayı teşvik edici uygulamalarıyla Seferihisar, Cittaslow üyeliği sonrası önemli faaliyetler geliştirmiştir. Faaliyetler genel hatlarıyla incelendiğinde sakin şehir Seferihisar'ın güçlü ve zayıf yönlerinin belirlendiği görülmektedir. Belirlenen güçlü yönlerinin etkili şekilde kullanıldığı zayıf yönleri için çalışmaların sürdürüldüğü gözlemlenmektedir. Örneğin, seyyar

market projesi ile ödül alarak ve dünya bülteninde duyulan bir şehir olmuştur.

Seferihisar' da nüfus hareketliliği incelendiğinde zaman içinde artış eğiliminde olduğunu görülmektedir. Seferihisar 2007 yılında 25.830, 2009 yılında 28.603, 2013 yılında 33.588, 2017 yılında 40.785, 2021 yılında 52.507 ve son olarak 2022 yılında 54.993 kişilik toplam nüfusa sahiptir (TÜİK, 2022). Seferihisar, sakin şehir nüfus sınırlamasını geçmiş bulunduğu tespit edilmekle beraber nüfus yoğunluğunun özellikle 2009 yılındaki sakin şehir üyeliğinden itibaren gösterdiği artış dikkat çekmektedir. Artan nüfusun konut ihtiyacını karşılamak için hızlı bir yapılaşma başlamıştır. Daha popüler hale gelen Seferihisar'da ikincil konut alımı ve turistik tesis yapılaşması artmaktadır. Seferihisar silüetini bozacak şekilde çarpık yapılaşma ile karşı karşıya kalmaktadır. Konut alanlarının dağınık şekilde yapılaşması başta ulaşım olmak üzere mimari açıdan kısıtlılık göstermektedir (Baykan, 2014). Yeni yapılar civardaki arsa fiyatlarının artışına ve rant yarışına neden olabileceği söylenebilir. Kalabalıklaşma maliyetlerinde ki artışla beraber belediyenin sunduğu hizmetlerde aksamalar meydana gelebileceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Ayrıca çevresel bozulma, çöp toplama ve bertaraf etme maliyetlerini artırması, gibi olumsuzlukları beraberinde getirmektedir (Coşar, 2014: 232). Bu durum sakin şehir unvanı için tehlike oluşturmaktadır

Genç (2021)' den alınan bilgilere göre, Seferihisar'da 2009 yılında 14.284, 2014 yılında 22.120, 2018 yılında 35.375 ve 2021 yılına gelindiğinde 44.053 ile konut sayısı ile artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Konut atışıyla birlikte yine 2009 yılında 1.419, 2014 yılında 2.430, 2018 yılında 3.507 ve 2021 yılına gelindiğinde 4.578 işyeri sayısı ile artış eğiliminde olduğu görülmektedir. İlçedeki otel sayıları incelenecek olursa, 2009 yılında 15, 2014 yılında 46, 2018 yılında 122 ve 2021 yılında 163 otel ile hızlı bir artış görülmektedir. Sakin Şehir hareketi ile mesken

ve işyeri sayılarını doğrudan ilişkilendirmek mümkün olmamakla beraber artan nüfus artışı ile ilişkilendirilebilir. Yine otel binası sayısı yıllar içinde istikrarlı bir artış göstermiştir. Bu durum turizm talebinde artış yaşanmasının sonucu olarak açıklanabilir.

Sığacık peyzaj projesiyle civardaki otellerin değerini artırması sonucu fazla ücret tarifeleri uygulamaları bölgeye yeni gelen turistler üzerinde negatif dışsalılık oluşturacağı düşünülmektedir. İlçedeki ev ve otellerin değerinin artması emlak ve işletme sahiplerini rant yarışına girmesine neden olabilir. Bu yönüyle Cittaslow felsefesinden uzak bir rant yarışının negatif dışsalılık oluşturabileceği düşünülmektedir.

Turizm bölgesinde olmasının avantajını kullanarak bir cazibe merkezi oluşturmuştur. Bölgeye yapılan 510 yat kapasiteli Seferihisar'ın turizm cazibesini artıran önemli bir gösterge olarak yorumlanabilir. Doğal limanda düzenlenecek olan sosyal aktivitelerin ve organizasyonların ilçenin tanınırlığını ve turizm gelirlerini artıracığından yerel ekonomik kalkınmaya olumlu etki yapacağı düşünülmektedir. İlçede geçim kaynağı noktasında ağırlığı tarımsal ürünler olan mandalina ve zeytinin katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülerek satılması, kooperatifler kurulması ve ihracat kapasitesinin artırılması iş kollarının çeşitlendirilmesi ilçenin kalkınma sürecine pozitif katkı sağlamaktadır.

Çevreye karşı duyarlı fotovoltaiik güç santrali uygulamasıyla diğer belediyelere örnek oluşturmuştur. Uygulamadan sadece belediye binasının faydalanması, diğer kamu binalarının faydalanamaması oluşturulan pozitif etkiyi zayıflatmaktadır. Seferihisar Belediyesi 2015'den itibaren sosyal medya hesaplarını (instagram, facebook) aktif olarak kullanmaktadır. Yapılan faaliyetlerin kamuya duyurulması için günümüz medya araçlarının aktif şekilde kullanıldığı görülmektedir. Belediye'nin resmi hesabında Cittaslow logosuna yer vermektedir. Buradan hareketle katılımı en üst düzeye çıkarmak için çalışmaların dijital platformda paylaşımının

yapılarak iletişim stratejilerini aktif olarak kullandığı görülmüştür (Kuşay ve Kotan Türkden, 2021).

Şehirlerin markalaşması, şehrin itibarına ve imajına artı bir değer kazandırırken, o şehrin yaşam kalitesini olumlu yönde etkilemektedir. Şehrin sahip olduğu değerlerin ve belediyenin çeşitli alanlardaki faaliyetlerinin ön plana çıkarılması şehrin benzer nitelikli şehirlerden bir adım öne çıkmasına katkı sağlamaktadır. Burada vurgulanması gereken nokta belediyenin gerçekleştirdiği hizmetlerin Cittaslow markası ve etkili bir PR³ çalışması ile ortaya konulmasıdır. Bölgenin ilgi çekici özelliklerinin çeşitli medya araçlarıyla duyurması gerekmektedir. Bu noktada Seferihisar Belediyesi faaliyetlerinin sosyal medya kanallarında yer verildiği görülmektedir (Kuşay ve Kotan Türkden, 2021: 125).

Cittaslow unvanı alan Seferihisar'da markalaşma başlamıştır. Bu markalaşma yerel kimliğin canlanması, özgünlük imajı ve o bölgeye ait ürünlerin önem kazanması Seferihisar'ın diğer şehirlerden bir adım öne çıkmasına destek olmuştur. Düzenlenen sosyal etkinliklerin, konser ve gösterilerin artması, yeni tesislerin, iş yerlerinin açılarak iş imkânlarının artması yerelde yaşam kalitesini artırmaya yardımcı olmaktadır (Kuşay ve Kotan Türkden, 2021: 111). Cittaslow logosunun ve Cittaslow' a yönelik içeriklerin Seferihisar belediyesi internet sayfasında paylaşılması ve gelecek projelerin duyurulması başarılı bir iletişim ağı oluşturulduğunu göstermektedir. Bu anlamda bakıldığında Cittaslow unvanının Seferihisar'ın yerel kalkınmasına ve bilinirliğinin artmasına pozitif etki sağladığı gözlenmektedir. Cittaslow markası bu yönüyle pozitif dışsalılık oluşturmaktadır.

Tüm bunların yanında dikkat edilmesi gereken bir husus, sakin şehir yöneticilerinin değişmesi halinde sakin şehir faaliyetlerine devam edilmemesi durumunda karşımıza çıkmaktadır.

³ PR (public relations), bir kişi veya kurumun iletişim kanalları aracılığıyla bilinirliğini artırma ve itibarını destekleme stratejileri oluşturulmasıdır.

Ancak 2009 yılında seçilen Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer ile başlayan sakin şehir hareketinin faaliyetlerine, 2019 yılında seçilen Belediye Başkanı İsmail Yetişkin ile devam ettiği görülmektedir. 2020 yılında dünyayı etkisi altına alan COVID-19 pandemisi ile birlikte faaliyetine başlanılan ve ödül almış olan seyyar market uygulaması bunun en büyük örneğini oluşturmaktadır. Seferihisar bu noktada diğer sakin şehirlere örnek teşkil etmektedir.

Sonuç ve Öneriler

İtalya'da başlayarak Dünyaya yayılmış olan Cittaslow hareketi pek çok ülkeden katılımcı bulmuştur. Cittaslow üyelik hedefleri, oluşturulan faaliyetler, yerel ürünlerin korunması ve kültürel mirasa verilen önem ile sürdürülebilir yerel kalkınmanın desteklenmesi Cittaslow üye kentlerin popülerliğinin artmasına pozitif katkı sağlamaktadır.

Seferihisar'da yaşayan yerel halkın ağırlıklı geçim kaynağını tarım ve turizm oluşturmaktadır. Yürütülen faaliyetlerin yerel halkın geçim kaynağı olan tarım ve turizme dair politikalarından oluştuğu görülmüştür. Yapılan faaliyetlerin bu noktada yerinde olduğu düşünülmektedir.

Seferihisar'ın deniz turizmi için önemli bir konumda olması ilçeyi talep gören bir yer haline getirmiştir. Sığıcak mahallesine inşa edilen 510 yat kapasiteli yat limanı bölgenin kıyı hareketliliğini artıracakı düşünülmektedir. Televizyon kanalları, yerel gazeteler ve sosyal medya araçları ile turizm tanıtımları artırılmalıdır.

Seferihisar için bir diğer öneride atık ayrıştırma ve geri dönüşüm noktasıdır. Dünya ve Türkiye'de örnekleri bulunan geri dönüşüm ve atık ayrıştırma hususu noktasında Seferihisar yetersiz kalmaktadır. Ayrıştırıcı çöp toplama konteynerleri desteklenmeli, evsel ve diğer atıkların kompost edilmesi yönünde eğitici ve teşvik edici programlar düzenlenmelidir.

Sakin şehir hareketinin en önemli kriteri nüfustur. 2021 yılına gelindiğinde sakin şehir nüfus kriterin aşılmış olduğu tespit edilmiştir. Nüfusun getireceği asayiş, altyapı, kentsel tasarım, hızlı ve çarpık yapılaşma sorunlarına dikkat edilmelidir ve önlemler alınmalıdır. Bu noktada negatif dışsal etkilerin ortaya çıkması muhtemel görülmektedir.

Engelli bireylerin oluşturduğu turizm hareketliliği gün geçtikçe canlanmaktadır. Engelli bireylerin seyahat etme, konaklama tesislerindeki yetersizlikler ve denize erişim noktasında bazı zorluklar yaşadığı bilinmektedir. Kıyı bandı üzerinde yer alan Seferihisar' da engelli bireylerin kullanımına özel olarak plaj sistemleri, yüzen şezlonglar, koruma bariyerleri gibi tasarımlar hayata geçirilmelidir. Engelli bireyleri için yapılan çevresel düzenlemeler sadece peyzaj alanında sınırlı kalmamalıdır.

Yapılan çalışma sonucu Seferihisar'da tarım, turizm, esnaf ve sanatkârlara dair çalışmaların diğer politikalara göre daha yoğunlukta olduğu ve genel olarak yürütülen faaliyetlerin pozitif dışsalılık doğurduğu görülmektedir. Bu bağlamda tarım ve turizm faaliyetleri ile öne çıkan Seferihisar için yürütülen sakin şehir faaliyetleri yerinde faaliyetler olarak değerlendirilmektedir. Yürütülen çalışmaların başarısını sayısal göstergelerden çok çalışmaların kalitesi ile değerlendirmenin daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Ak, D. ve Bıçkı, D. (2016), "Yavaş Kent Hareketinin Kentsel Yaşam Kalitesi Bağlamında Değerlendirilmesi", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(46), 615-632.
- Akman, E. (2018), "Türkiye'deki Yavaş Şehirlerin Politika Uygulamaları Üzerinden Bir Analiz", EKEV Akademi Dergisi, (22), 79-107.
- Akman, E., Akman, Ç. ve Karakuş, M. (2018), "Yavaş Şehir Kriterleri Çerçevesinde Seferihisar Belediyesi'nin Faaliyetlerinden Yerel Halkın Memnuniyet Düzeyi", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(2), 65-84.
- Albayrak, M. (2018), Arkeolojik Açık Hava Müzeleri "Teos Antik Kenti Örneği", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alkan, A. (2020), "Yerel Paydaşların Cittaslow Şehir Ağına Yönelik Algı Ve Tutumlarına İlişkin Bir Araştırma: Ahlat Cittaslow Şehir Örneği", Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (47), 261-280.
- Aslan, E. ve Güneş, S. G. (2016), "Sakin Şehirler İçin Sürdürülebilir Turizmin Önemi: Sakarya-Taraklı Örneği", Journal Of Recreation And Tourism Research, 3(3), 1-17.
- Aydoğan, Selma. (2015), Sürdürülebilir Mimarlıkta Sakin Şehir (Cittaslow) Yaklaşımı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Baştürk, M.F. (2014), "Mülkiyet Problemi, Dışsalıklar ve Coasean Çözüm", Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 21(1), 143-154.
- Ciğerci, İ. ve Öğlek, İ. (2021), "Geleceğin Kırsal Turizm Merkezleri Ekoköylerin Dışsalıkları: Türkiye Ve Bazı Avrupa Ülkeleri Karşılaştırması" Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 9(2), 1030 - 1053.
- Cittaslow Türkiye. (2022), Cittaslow Türkiye Ağı. <https://cittaslowturkiye.org/tr/> (Erişim Tarihi: 04.01.2022).
- Cittaslow International Network (2023), Cittaslow International Charter, <https://www.cittaslow.org/> (Erişim Tarihi: 20.06.2023).
- Coşar, Y. (2014), "Yavaş Şehir Olgusunun Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Algılanan Etkisi", Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 25(2), 226 - 240.
- Donat, O. ve Savaş Yavuzçehre, P. (2016), "Sakin Kent Cittaslow Üyeliğinin Kamusal Mekânlara Etkisi", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (35), 115-126.
- Genç, K. (2021), "Turizm ve Sakin Şehir Paradoksu: Seferihisar Örneği", Tourism and Recreation, 3(2), 150-157.
- Hamza Çelikyay, H. ve Küçük Bayraktar, H. (2021), "Sakin Şehirlerin COVID-19 ile Mücadele Yöntemleri: Seferihisar ve Bra Kenti Örnekleri", İdealkent Dergisi, Özel Sayı(12), 333-361.
- Hekimci, F. (2015), "Sürdürülebilir Yerel Kalkınma ve "Yavaş Şehirler", Verimlilik Dergisi, (4), 77-112.
- Hocaoğlu, D. (2010), "Kültürel Miras Olarak Yemek Kültürü: Cittaslow Seferihisar'ın Yavaş Yemekleri", In 2nd Conference Of The Agrindustrial Design.
- Kaya Ciceralli, L. ve Ciceralli, E. (2018), "Şehir ve Güvenlik Yaklaşımlarında Çevresel Kriminolojiye Tarihsel Bir Bakış", Kent Araştırmaları Dergisi, 9(23), 95 - 112.
- Küçükali, A. ve Şen, U. (2020), "Sakin Kent-Turizm İlişkisi Bağlamında Uzundere İlçesinin Değerlendirilmesi", ETÜ Sentez İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 1(1).
- Siğacık Teos. (2022), Siğacık Teos. <https://sigacikteos.com/> (Erişim Tarihi: 17.10.2022).
- Kuşay, Y. ve Kotan Türkten, D. (2021), "Halkla İlişkiler Perspektifinden Şehir Markalaşması ve Cittaslow (Sakin Şehir) Modeli" Aksaray İletişim Dergisi, 3(1),105- 130.

22. Miele, M. (2008), "Cittaslow: Producing Slowness Against The Fast Life", *Space And Polity*, 12 (1), 135 - 156.
23. Olgun, A. ve Tunçer, M. (2017), "Seferihisar'ın Ekonomik ve Mali Yapısı Üzerinden Sakin Şehir Uygulamalarına İlişkin Bir İnceleme" *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 3(1), 47-72.
24. Özbilgi, F. (2020), "Piyasa Başarısızlıklarından Dışsallıklar ve Çözüm Yollarına İlişkin Değerlendirmeler", *Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, 2(1), 70-90.
25. Özmen, A. ve Can, M. (2018), "Cittaslow Hareketine Eleştirel Bir Bakış" *Planlama Dergisi*, 28(2), 91-101.
26. Özü, N. K. (2016), "Sakin Şehir/Cittaslow Hareketi ve Yerleşme Coğrafyası", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (37), 151-179.
27. Pigou, A. C. (1932), "The Economics of Welfare (5. b.)", London: Macmillan Limited.
28. Rådström, S. J. (2005), "An Urban Identity Movement Rooted In The Sustainability Of Place: A Case Study Of Slow Cities And Their Application In Rural Manitoba", University of Manitoba. <http://hdl.handle.net/1993/23022>.
29. Seferihisar Belediyesi.(2023), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/teosta-kazilar-basladi/> (Erişim Tarihi:20.05.2023)
30. Seferihisar Belediyesi. (2023), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/cittaslow-seferihisar/> (Erişim Tarihi: 10.04.2023)
31. Seferihisar Belediyesi. (2022), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/seferihisar-belediyesikapali-pazar-yerinde-fotovoltaik-guc-santrali-kurulumu/> (Erişim Tarihi: 10.08.2022).
32. Seferihisar Belediyesi. (2022), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/sigacik-peyzaj-tasarimprojesi/> (Erişim Tarihi: 10.08.2022).
33. Seferihisar Belediyesi. (2023), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/mandalina-senligi-basladi/> (Erişim Tarihi:03.04.2023).
34. Seferihisar Belediyesi. (2023), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/okul-taralari/> (Erişim Tarihi: 03.04.2023).
35. Seferihisar Doğa Okulu. (2022), Doğa Okulu. <https://dogaaskina.org/>, (Erişim Tarihi:25.10.2022).
36. Seferihisar Belediyesi. (2022), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/koy-pazari/> (Erişim Tarihi: 22.09.2022).
37. Seferihisar Belediyesi. (2022), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/tohum-takassenlikleri1/> (Erişim Tarihi: 01.05.2022).
38. Seferihisar Belediyesi. (2022), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/seferihisarin-meclisgundemini-halk-olusturacak/> (Erişim Tarihi: 19.10.2022).
39. Seferihisar Belediyesi. (2022), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/essiz-lezzetlersefertasinda/> (Erişim Tarihi: 17.08.2022).
40. Seferihisar Belediyesi. (2022), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/turkiye-italyaortakliginda-surdurulebilir-balikcilik-projesi/> (Erişim Tarihi: 01.09.2022).
41. Seferihisar Belediyesi. (2023), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/mandalina-uretiligi-birligi/http://seferihisar.bel.tr/mandalina-uretiligi-birligi/> (Erişim Tarihi:03.04.2023).
42. Seferihisar Belediyesi. (2023), Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/ataturk-caddesi-duzenlendi/> (Erişim Tarihi:05.05.2023).
43. Seferihisar Kaymakamlığı. (2004), *Tüm Yönleriyle Seferihisar*. (Soykan, F. ve Emekli, G. Ed.). İzmir.
44. Soylu, M. ve Gökkuş, Ö. (2016), "Endüstriyel Kaynaklı Gürültü Kirliliğinin Araştırılması ve Bir Tekstil Fabrikasında Uygulama Örneği", *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 32(2), 1-7.
45. Sönmez, S. (1987), *Kamu Kesimi Teorisi: Kamu Harcamalarında Etkinlik Arayışı*. Ankara: Teori Yayınları.
46. Sungur, Z. (2013), "Türkiye'nin Sakin Şehirlerindeki Kadın Girişimciliğine Sosyolojik Bir Bakış", *Girişimcilik*. 641-648.
47. Tamer, M. ve Alaeddinoğlu, F. (2022), "Cittaslow Hareketinde Kadın Girişimciler: Seferihisar Örneği", *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 20(2), 500-527.
48. TÜİK. (2022), *Bitkisel Üretim Veri Tabanı*. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=92&locale=tr> (Erişim Tarihi:25.10.2022).
49. Seferihisar Belediyesi. (2022). Haberler. <http://seferihisar.bel.tr/mandalina-uretiligibirligi/> (Erişim Tarihi:12.09.2022).
50. TÜİK. (2022), *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi*. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> (Erişim Tarihi: 25.10.2022).
51. Türkay, O. (2002). *Mikro İktisat Teorisi*. Ankara: İmaj Yayıncılık.
52. Yüksel Özmen, Ş., Birsen, Ö. ve Birsen, H. (2016), "Kentleşme Dinamiklerine Cittaslow Kentler Üzerinden Bakmak: Türkiye'deki Cittaslow Şehirleri Üzerine Bir Araştırma".
53. Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi, 24(2), 9-22.
54. Yürüdü, E., Kara, H., ve Anbaş, K. (2010), "Türkiye'nin Organik (Ekolojik) Tarım Coğrafyası", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(32), 402-424.

Beyan

Makalenin tüm yazarlarının makale sürecine verdikleri katkı eşittir. Yazarların bildirmesi gereken herhangi bir çıkar çatışması yoktur.